

POSTANOWIENIE

Dnia 11 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszcz

w sprawie z wniosku obrońcy sędziego Sądu Rejonowego w G. E. T. – SSR w B. J. K.

z dnia 7 marca 2024 r. o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN Marka Motuka w sprawie o sygn. akt I ZSK 25/23, na posiedzeniu w dniu 11 kwietnia 2024 r. w Warszawie w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej

odrzuca wniosek

UZASADNIENIE

W sprawie dyscyplinarnej obrońca obwinionej sędzi wniosł o stwierdzenie, że sędzia Sądu Najwyższego Marek Motuk, wyznaczony do rozpoznania sprawy I ZSK 25/23, nie spełnia wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i postępowania po powołaniu oraz wyłączenie go od rozpoznania tej sprawy.

W uzasadnieniu obrońca podniósł, że wygaśnięcie prawa do złożenia wniosku w terminie tygodnia od zawiadomienia o składzie wyznaczonym do rozpoznania sprawy dyscyplinarnej jest sprzeczne z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych i art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Zawiadomienie o wyznaczeniu sędziego M. Motuka do składu zostało doręczone obrońcy obwinionej 1 marca 2024 r., a wniosek został złożony w urzędzie pocztowym 8 marca 2024 r., czyli w terminie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Jednym z wymagań formalnych wniosku złożonego przez pozwanego jest „*przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie*” (art. 29 § 9 pkt 2 u.s.n.). Z kolei na podstawie art. 29 § 5 u.s.n. żądanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności należy uzasadnić okolicznościami danej sprawy mogącymi doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących obwinionego oraz charakteru sprawy.

Obrońca w ogóle nie odniósł się do okoliczności sprawy I ZSK 25/23 rozpoznawanej w składzie z udziałem sędziego Marka Motuka i nie jest to przeoczenie. Według wnioskodawcy „*sędzia Marek Motuk, (...), jest beneficjentem tych niekonstytucyjnych i sprzecznych z prawem europejskim zmian w obszarze szeroko rozumianego Wymiaru Sprawiedliwości.*”, które to zmiany obwiniona publicznie krytykowała. Zatem obrońca uważa, że sędzia SN M. Motuk nie może rozpoznawać wszystkich spraw dotyczących obwinionych, którzy wyrazili publicznie krytyczną opinię o zmianach ustawowych w obszarze sądownictwa. Takie uzasadnienie jest pozorem przytoczenia przesłanki „*okoliczności danej sprawy*” mogących hipotetycznie „*doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy*”.

Z art. 29 § 5 u.s.n. wynika, że okoliczności dotyczące obwinionego i charakteru sprawy są przesłanką odrębną od okoliczności danej sprawy. Charakter sprawy jest okolicznością ogólną, wskazującą pewien rodzaj spraw. Przyjęcie, że art. 29 § 5 u.s.n. może prowadzić do wyłączenia sędziego od rozpoznawania spraw danego rodzaju mogłoby spowodować, że w Sądzie Najwyższym nie byłoby sędziów mogących rozpoznać sprawę obwinionej. W sprawie zmian ustawowych w sądownictwie w latach 2017-20 prawdopodobnie wypowiedział się każdy sędzia SN, chociażby pisząc uzasadnienia orzeczeń wydanych w sprawach, w których kwestia tych zmian była podnoszona. Większość sędziów powołanych na wniosek KRS sprzed nowelizacji z 8 grudnia 2017 r. w oświadczeniu z 17 października 2022 r. nie tylko krytycznie oceniła zmiany legislacyjne, lecz nawet uzurpowała

sobie prawo do ich oceny jako nie obowiązujących. Z kolei wniosek obrońcy zmierza do wyłączenia sędziów powołanych na wniosek KRS po nowelizacji z 8 grudnia 2017 r. i wówczas tylko garstka sędziów powołanych na wnioski KRS sprzed nowelizacji ustawy o KRS i niepodpisanych pod oświadczeniem z 17 października 2022 r. mogłaby rozpoznawać sprawy bez narażania ich na obstrukcję przez złożenie wniosku z art. 29 § 5 u.s.n.

Ustawodawca w art. 29 § 5 u.s.n. wykluczył abstrakcyjne badanie spełnienia przez sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności w zakresie jakiejś kategorii spraw i dopuścił stosowanie tej instytucji tylko, gdy w okolicznościach danej sprawy pozostałe fakty przytoczone na uzasadnienie wniosku wskazują na możliwość braku niezawisłości lub bezstronności sędziego przy rozstrzyganiu tej konkretnej sprawy.

Wniosek o zwrócenie się do Trybunału Sprawiedliwości UE z pytaniem prejudycjalnym o zgodność art. 29 § 5 i 6 u.s.n. z art. 47 Karty praw podstawowych i art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej nie mógł zostać uwzględniony, ponieważ TSUE jest sądem konstytucyjnym jedynie wobec prawa unijnego. TSUE może stwierdzić niezgodność prawa unijnego wtórnego (rozporządzeń i dyrektyw) z prawem unijnym pierwotnym (traktatami unijnymi) i takie orzeczenie deroguje niezgodne przepisy prawa wtórnego (art. 263 i 264 Traktatu o funkcjonowaniu UE). W przypadku niezgodności polskich przepisów z prawem unijnym tylko Trybunał Konstytucyjny jest uprawniony do derogowania polskiego przepisu (art. 188 Konstytucji). Przy tym wyroki TK usuwają przepis z systemu prawnego dopiero z chwilą opublikowania wyroku w Dzienniku Ustaw, a w razie potrzeby TK odracza utratę przez przepis mocy prawnej dając ustawodawcy czas na uzupełnienie luk po przepisach, które mają przestać obowiązywać.

Obrońca świadomie pominął element uzasadnienia konieczny do rozpoznania wniosku, który tym samym podlega odrzuceniu na podstawie art. 29 § 9 pkt 2 i § 10 u.s.n.

[M. T.]

[ms]